

ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОДОВОЛЬЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ

Динаміка розвитку світової економіки, яка спостерігається останніми роками, свідчить про те, що серед основних чинників реалізації продовольчого потенціалу країн визначальним є аналітичний в поєднанні з конструктивною економічною політикою. Більшість держав, які майбутній розвиток ринку продовольства пов'язують із здобутками науки та сучасними інформаційними технологіями аналізу, обґрунтовують концептуальне і стратегічне бачення перспектив агропродовольчого сектору та підвищення рівня продовольчої безпеки. У зв'язку з цим, виникає нагальна потреба у проведенні економічного аналізу продовольчого потенціалу на загальнодержавному рівні.

У 2012 р. порівняно з 2011 р. загальна посівна площа сільськогосподарських культур (під урожай 2012 р.) збільшилася на 0,5% за рахунок її розширення у господарствах населення на 8,3 млн. га. В сільськогосподарських підприємствах посівні площі аграрних культур не змінилися за виключенням технічних культур. Так, за досліджуваний період, площа останніх зросла на 5,6 %, у т.ч. під олійними культурами – на 7,2 % за рахунок збільшення посівів соняшника на зерно на 9,6 % та сої – в 1,3 раза. Водночас площа під зерновими культурами скоротилася на 1,7 %, під картоплею та овоче-баштанними культурами – на 0.2 %, під кормовими культурами – на 0,1%.

Питома вага озимих культур у зерновому кліні складала 42,2 %, з яких під пшеницею було зайнято 5,5 млн. га, а ярих культур – 57,8 %. Серед ярих зернових культур найбільш поширеними були кукурудза та ячмінь. Після екстенсивного типу розвитку цукрової галузі у попередні роки посіви солодких коренів скоротилися на 13,9 % і становили 458 тис. га. Варто зазначити, що сільськогосподарські підприємства під посіви зернових відвели 58,7 % та технічні культури 34,5 %, в той час як у господарствах населення під зерновими знаходилось 48,1 % посівів, під картоплею та овоче-баштанними – 23,1 %, під кормовими культурами – 15,0 %.

За даними Державної служби статистики України у 2012 р. виробництвом зернових і зернобобових культур займалося 35600 аграрних підприємств, соняшнику – 21900, сої – 7800, ріпаку озимого – 2800, цукрових буряків – 1700 підприємств. Цими господарствами вироблено 36,1 млн. т зернових і зернобобових культур; 7,1 млн. т соняшнику; 2,3 млн. т сої; 1,1 млн. т ріпаку озимого; 16,8 млн. т цукрових буряків. Господарства населення у 2012 році спеціалізувалися на вирощуванні картоплі (97%), баштанних культур (93%), овочів (86%), плодів і ягід (82%), зерна (22%), соняшнику (15%) та цукрових буряків (9%).

Удосконалення державної аграрної політики в галузі скотарства забезпечило зростання чисельності великої рогатої худоби. На 1 січня 2013 р. поголів'я великої рогатої худоби в Україні становило 4645,9 тис. голів, що на 220,1 тис. голів більше порівняно з наявністю поголів'я на 1 січня 2012 р. Аналогічна тенденція відбулася у господарствах населення. Наявне поголів'я (3139,4 тис. голів) збільшилося на 224,2 тис. голів. Разом з тим, в сільськогосподарських підприємствах поголів'я великої рогатої худоби скоротилося на 4,1 тис. голів. Поголів'я корів в аграрних підприємствах зменшилося на 1,5 %, а в господарствах населення на 1,0 %. В результаті, поголів'я корів у всіх категоріях господарств зменшилося на 1,1 %. За цей період поголів'я свиней збільшилося в сільськогосподарських підприємствах на 7,2 % та зменшилося у господарствах населення на 0,8 %. Загальне поголів'я птиці всіх видів зросло у сільськогосподарських підприємствах на 11,5 % та у господарствах населення на 1,2 %. Найбільшу питому вагу в структурі поголів'я птиці у сільськогосподарських підприємствах (понад 98 %) та у господарствах населення (83 %). В сільськогосподарських підприємствах поголів'я овець та кіз скоротилося на 1,2 тис. голів, але в господарствах населення воно збільшилося на 1,6 %.

Досягнення таких показників аграрного виробництва відбувалося в поєднанні з конструктивною експортно-імпоротною політикою. Так, у 2012 р. порівняно з 2011 р. було імпортовано сільськогосподарської продукції і продовольства на суму 7,5 млрд. дол. США, що у вартісній структурі імпорту країни становило 8,9%. У загальній вартості експорту сільськогосподарської продукції і продовольства питома вага продукції рослинного походження становила 51,5%. При цьому, 39,1% загального обсягу експорту продукції рослинництва припадало на зернові культури, 9,8% – на насіння і плоди олійних рослин. Останні поставлялися до Італії, Туреччини, Польщі, Нідерландів та Бельгії. Експорт м'яса та їстівних субпродуктів з України у вартісному вимірі збільшився у 2012 р. проти 2011 р. на 59,6%, яєць птиці всіх видів і яйцепродуктів збільшився на 2,2%, в той час як молока і молочних зменшився на 16,3%.

Реалізацію продовольчого потенціалу в Україні доцільно розглядати з точки зору формування сучасної законодавчої бази в контексті інформаційного та аналітичного забезпечення прийняття оптимальних управлінських рішень на загальнодержавному рівні.

Список використаної літератури

1. Виклики і шляхи агропродовольчого розвитку / [Пасхавер Б.Й., Шубравська О.В., Молдаван Л.В. та ін.]; за ред. Б.Й. Пасхавера. - К: НАН України; Ін-т екон. та прогноз., 2009. - 432 с.

2. Споживчий ринок України: методологія дослідження та регулювання: моногр. ; за ред. Л.О. Лігоненко. - К: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2007. - 380 с.

3. Тринько Р.І. Продовольча безпека країни: стан та перспективи зміцнення: моногр. / [Тринько Р. І. (кер. авт. кол.) та ін.]; Львів. держ. ун-т внутр. справ - Л.: ЛьвДУВС, 2011. – 304 с.

